

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

19 päivänä lokakuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 92/43/ETY – Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelu – Täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/72 – Luettelo Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista – Alueen pinta-alan pienentäminen – Tieteellinen virhe – Pätevyys

Asiassa C-281/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Raad van State (ylin tuomioistuin, Alankomaat) on esittänyt 18.5.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 20.5.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Vereniging Hoekschewaards Landschap

vastaan

Staatssecretaris van Economische Zaken,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe ja C. Lycourgos (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.5.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Vereniging Hoekschewaards Landschap, edustajinaan A. Jonkhoff ja W. Zwier, advocaten,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinaan M. K. Bulterman, B. Koopman ja C. S. Schillemans,
- Euroopan komissio, asiamiehinaan E. Manhaeve ja C. Hermes,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.6.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista tehdyn luettelon kahdeksannesta päivityksestä 3.12.2014 annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2015/72 (EUVL 2015, L 18, s. 385) pätevyyttä.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Vereniging Hoekschewaards Landschap ja Staatssecretaris van Economische Zaken (talousasioista vastaava valtiosihteeri, Alankomaat, jäljempänä valtiosihteeri) ja jossa on kyse erityisten suojelutoimien alueen pinta-alan pienentämisestä tehdyn päätöksen laillisuudesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 92/43/ETY

- 3 Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston direktiivillä 2006/105/EY (EUVL 2006, L 363, s. 368; jäljempänä luontodirektiivi), 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ’suojelulla’ toimenpidekokonaisuutta, jota luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläin- ja -kasvikantojen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai ennalleen saattaminen e ja i kohdan merkityksessä edellyttää;

--

- e) ’luontotyyppin suojelun tasolla’ eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka koskee luontotyyppiä ja sillä luonteenomaisia lajeja ja joka voi vaikuttaa alueen luontaiseen levinneisyyteen, rakenteeseen ja toimintoihin pitkällä aikavälillä sekä sille luonteenomaisten lajien eloonjäämiseen pitkällä aikavälillä, 2 artiklassa tarkoitetulla alueella.

Luontotyyppin ’suojelun taso’ katsotaan ’suotuisaksi’ jos:

- sen luontainen levinneisyys sekä alueet, joilla sitä esiintyy tällä alueella ovat vakaita tai laajenemassa

ja

- erityinen rakenne ja erityiset toiminnot, jotka ovat tarpeen sen säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä, ovat olemassa ja säilyvät todennäköisesti ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa

ja

- alueelle luonteenomaisten lajien suojelun taso on suotuisa i kohdassa tarkoitetulla tavalla;

--

- i) 'lajin suojelun tasolla' eri tekijöiden yhteisvaikutusta, joka voi vaikuttaa lajin kantojen levinneisyyteen ja lukuisuuteen pitkällä aikavälillä 2 artiklassa tarkoitetulla alueella;

'Suojelun taso' katsotaan 'suotuisaksi' kun:

- kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana,

ja

- lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienenemään ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa,

ja

- lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö;

--

- k) 'yhteisön tärkeänä pitämällä alueella' aluetta, joka luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla, joihin se kuuluu, edistää merkittävästi liitteessä I olevan luontotyyppin tai liitteessä II olevan lajin suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista ja joka voi myös edistää merkittävästi 3 artiklassa tarkoitetun 'Natura 2000:n' yhtenäisyyttä, ja/tai edistää osaltaan merkittävästi luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä kyseisellä luonnonmaantieteellisellä alueella tai alueilla.

--

- l) 'erityisten suojelutoimien alueella' jäsenvaltioiden lainsäädännöllisellä, hallinnollisella ja/tai sopimusoikeudellisella toimenpiteellä osoittamaa yhteisön tärkeänä pitämää aluetta, jolla sovelletaan niiden luontotyyppien ja/tai niiden lajien kantojen, joille alue on osoitettu, suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista koskevia tarvittavia suojelutoimenpiteitä;

--”

4 Luontodirektiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppisiä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa [EUT-]sopimusta sovelletaan.

2. Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeänä pitämien luontotyyppien ja luonnonvaraisen eläin- ja kasvilajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.

3. Tämän direktiivin mukaisesti toteutetuilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.”

- 5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, 'Natura 2000'. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppisiä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.”

- 6 Mainitun direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jokaisen jäsenvaltion on laadittava liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella luettelo alueista, josta ilmenee, mitä liitteen I luontotyyppisiä ja liitteen II luontaisia lajeja sen kansallisella alueella olevilla alueilla on. – – Jäsenvaltioiden on tarvittaessa ehdotettava tämän luettelon mukauttamista 11 artiklassa tarkoitetun seurannan tuloksiin.

--

2. Komissio laatii yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan kaikkien 1 artiklan c alakohdan iii alakohdassa mainittujen [yhdeksän] luonnonmaantieteellisen alueen osalta ja 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun aluekokonaisuuden osalta luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

--

Komissio hyväksyy 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luettelon valituista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista ja osoittaa alueista ne, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä taikka yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia alueita.

--

4. Kun yhteisön tärkeänä pitämä alue on merkitty tämän saman artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, kyseisen jäsenvaltion on osoitettava tämä alue erityisten suojelutoimien alueeksi mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuuden vuoden kuluessa määrittäen toteamisjärjestys sen perusteella, miten merkittäviä alueet ovat liitteessä II olevan lajin suotuisan suojelun tason säilyttämisen tai ennalleen saattamisen ja Natura 2000:n yhtenäisyyden kannalta sekä alueita uhkaavan huononemisen tai häviämisen perusteella.

--”

- 7 Luontodirektiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Komissio arvioi säännöllisesti 21 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, miten Natura 2000 edistää 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista. Erityisten suojelutoimien alue voidaan tällöin poistaa verkostosta, jos luonnollinen kehitys 11 artiklassa säädetyn seurannan mukaisesti sitä edellyttää.”

- 8 Kyseisen direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot huolehtivat 2 artiklassa tarkoitettujen luontotyyppien ja lajien suojelun tason seurannasta ottaen erityisesti huomioon ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja lajit.”

- 9 Mainitun direktiivin liitteessä III vahvistetaan yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi soveltuvien alueiden ja erityisten suojelutoimien alueiden valintaperusteet. Erityisesti 1 vaihetta, johon sisältyy ”kansallinen arviointi alueiden suhteellisesta merkityksestä kullekin liitteessä I mainitulle luontotyyppille ja kullekin liitteessä II mainitulle lajille (mukaan lukien ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit ja ensisijaisesti suojeltavat lajit)”, koskevien perusteiden osalta mainitussa liitteessä on seuraava kohta:

”A Alueen arviointiperusteet liitteessä I mainitun luontotyypin osalta

- a) Luontotyypin edustavuus kyseisellä alueella.
- b) Luontotyypin pinta-ala verrattuna kyseisen luontotyypin kokonaispinta-alaan kansallisella alueella.
- c) Kyseisen luontotyypin rakenteen ja toimintojen suojeluaste sekä mahdollisuudet palauttaa alkuperäinen tila.
- d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen luontotyypin suojelulle.

B Alueen arviointiperusteet jonkin liitteessä II mainitun lajin osalta

- a) Alueella elävän lajin kannan koko ja tiheys verrattuna kansallisen alueen muihin kantoihin.
- b) Kyseisen lajin ja sen elvyttämismahdollisuuksien kannalta tärkeiden elinympäristötekijöiden suojeluaste.
- c) Alueella elävän kannan eristyneisyys verrattuna lajin luontaiseen levinneisyyteen.
- d) Yleisarviointi alueen merkityksestä kyseisen lajin suojelulle.”

Komission luontodirektiivin 4 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan nojalla tekemät päätökset

- 10 Neuvoston direktiivin 92/43/ETY mukaisesta luettelosta Atlantin luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista 7.12.2004 tekemällään päätöksellä 2004/813/EY (EUVL 2004, L 387, s. 1) komissio valitsi Alankomaiden kuningaskunnan ehdotuksesta Haringvlietin alueen (Alankomaat) koodilla NL1000015 yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi 11 108 hehtaarin (ha) suuruisen pinta-alan osalta.
- 11 Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevien yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luettelon seitsemässä peräkkäisessä päivityksessä Haringvlietin alue pysytettiin kyseisessä luettelossa pinta-alaltaan samansuuruisena.
- 12 Täytäntöönpanopäätöksessä 2015/72, jolla mainittua luetteloa päivitettiin kahdeksannen kerran, komissio vahvisti Haringvlietin olevan yhteisön tärkeänä pitämä alue vain 10 988 hehtaarin suuruisen pinta-alan osalta.

Alankomaiden oikeus

- 13 Vuoden 1998 luonnonsuojelulain, joka on annettu 25.5.1998 (Natuurbeschermingswet 1998), 10a §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Luonnonsuojelusta vastaava ministeri osoittaa alueet – – [luontodirektiivin] täytäntöönpanemiseksi.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 14 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Leenheerenpolder on pinta-alaltaan 110 hehtaarin suuruinen polderi, joka kuului Haringvlietin alueeseen silloin, kun Haringvliet sisällytettiin päätöksellä 2004/813 Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevien yhteisön tärkeiksi pitämien alueiden luetteloon, koska kyseinen polderi avasi mahdollisuudet saattaa ennalleen muualla yhteisön tärkeänä pitämällä Haringvlietin alueella olevat luontotyypit ja lajit. Suunnitelmissa näet oli, että Leenheerenpolder, joka muodostui tuolloin maatalousmaista ja jolla ei ollut yhtään muualla mainitulla

yhteisön tärkeäksi pitämällä alueella suojeltuja luontotyyppisiä tai lajeja, otetaan niin kutsuttujen polderin poistamista koskevien toimien piiriin, joiden yhteydessä se muutetaan sen potentiaalinen kehittämiseksi luontoalueeksi, johon vuorovesi vaikuttaa.

- 15 Alankomaiden kuningaskunta osoitti 4.7.2013 tehdyllä päätöksellä Haringvlietin alueen vuoden 1998 luonnonsuojelulain 10a §:n nojalla erityisten suojelutoimien alueeksi jättämällä kuitenkin Leenheerenpolderin kyseisen alueen ulkopuolelle. Raad van State (ylin tuomioistuim, Alankomaat) kumosi 1.10.2014 annetulla tuomiolla kyseisen päätöksen siltä osin kuin Leenheerenpolder ei kuulunut tuohon erityisten suojelutoimien alueeseen. Kyseinen tuomioistuin näet katsoi, että koska Leenheerenpolder oli sisällytetty yhteisön tärkeäksi pitämään Haringvlietin alueeseen, sellaisena kuin komissio oli vahvistanut sen rajat päätöksestään 2004/813 alkaen, Alankomaiden kuningaskunnan oli luontodirektiivin 4 artiklan 4 kohdan nojalla otettava kyseinen polderi mainitun erityisten suojelutoimien alueen piiriin.
- 16 Alankomaiden kuningaskunta ehdotti vuoden 2013 lokakuussa komissiolle, että tämä poistaa Leenheerenpolderin yhteisön tärkeänä pitämästä Haringvlietin alueesta ja että tämä näin ollen pienentää vastaavissa määrin kyseisen alueen pinta-alaa.
- 17 Komissio pyysi kyseiseltä jäsenvaltiolta 10.9.2014 päivätyllä kirjeellä lisäselityksiä suunnitelmalle pienentää yhteisön tärkeänä pitämän Haringvlietin alueen pinta-alaa.
- 18 Valtiosihteeri ilmoitti 30.9.2014 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että Leenheerenpolderilla ei ole luonnonarvoja ja että kyseisen polderin muuttamista koskevista alkuperäisistä suunnitelmista oli luovuttu sen vuoksi, että Beningerwaardin ja Tiengemetenin kosteikkojen ja yhteisön tärkeänä pitämää Haringvlietin aluetta pienikokoisempien polderien alkuperäisen tilan palauttaminen oli riittävää kyseisen yhteisön tärkeänä pitämän alueen suojelua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Valtiosihteeri totesi vielä kirjeessä, että polderin poistamista koskevasta suunnitelmasta oli luovuttu poliittisista, sosiaalisista ja talousarvioon liittyvistä syistä.
- 19 Komission yksiköt vastasivat 24.10.2014 päivätyllä kirjeellä hyväksyvänsä yhteisön tärkeänä pitämän Haringvlietin alueen muuttamista koskevan ehdotuksen, kun otetaan huomioon yhtäältä Alankomaiden viranomaisten tekemä myönteinen arvio kyseisen alueen muista osista, jotka on mahdollista saattaa ennalleen, ja toisaalta se, että joitakin ennalleensaattamistoimenpiteitä oli jo toteutettu tai niitä oli suunniteltu muissa paikoissa. Komissio katsoi kyseisessä kirjeessä, että alkuperäinen ehdotus ottaa Leenheerenpolder osaksi yhteisön tärkeänä pitämää Haringvlietin aluetta oli ”tieteellinen virhe”.
- 20 Täytäntöönpanopäätöksellä 2015/72 komissio pysytti Haringvlietin alueen Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevien yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luettelossa mutta jätti Leenheerenpolderin kyseisen alueen ulkopuolelle.
- 21 Valtiosihteeri osoitti 28.4.2015 tehdyllä päätöksellä yhteisön tärkeänä pitämän Haringvlietin alueen vuoden 1998 luonnonsuojelulain 10a §:n 1 momentin nojalla ja täytäntöönpanopäätöksen 2015/72 täytäntöönpanemiseksi erityisten suojelutoimien alueeksi ja jätti Leenheerenpolderin sen ulkopuolelle.
- 22 Koska Vereniging Hoekschewaards Landschap katsoi, että kyseinen polderi avasi ainutlaatuisen mahdollisuuden saattaa ennalleen suistoalueen luonto, jota yhteisön tärkeänä pitämällä Haringvlietin alueella ei muutoin ollut, se nosti 28.4.2015 tehdystä päätöksestä kanteen Raad van Statessa.
- 23 Raad van State korostaa, että valtiosihteeri on väittänyt Raad van Statessa, että tieteellinen virhe perustui siihen, että se oli ehdottaessaan Haringvlietin alueen sisällyttämistä yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloon katsonut virheellisesti, että Leenheerenpolder soveltui kyseisen alueen säilyttämistä koskevien päämäärien saavuttamiseen ja se oli sitä varten lisäksi myös tarpeellinen.

Kyseinen tuomioistuin pohtii, voitiinko tällaisissa olosuhteissa mainitun alueen pinta-alan pienentäminen oikeuttaa – kunhan Alankomaiden kuningaskunnan pyynnön tueksi esitetään riittävästi tietoja – tällaisella perustelulla.

- 24 Tässä tilanteessa Raad van State päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [täytäntöönpanopäätös 2015/72] pätevä siltä osin kuin sillä on lisätty tähän luetteloon Haringvlietin alue (NL1000015) ilman, että Leenheerenpolder olisi osa siitä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko Haringvlietin alueen pinta-alan pienentäminen jättämällä Leenheerenpolder kyseisen alueen ulkopuolelle sillä perusteella, että Leenheerenpolderin sisällyttäminen alkujaan mainittuun alueeseen perustui tieteelliseen virheeseen, pätevä.
- 26 Aluksi on huomautettava, että nyt käsiteltävä asia ei kuulu luontodirektiivin 9 artiklan – jonka mukaan erityisten suojelutoimien alue voidaan poistaa verkostosta, ”jos luonnollinen kehitys 11 artiklassa säädetyn seurannan mukaisesti sitä edellyttää” – soveltamisalaan, koska Alankomaiden kuningaskunta ei ole vedonnut tällaisen kehitykseen.
- 27 Vaikka komissio oli näet päätöksellä 2004/813 sisällyttänyt Leenheerenpolderin Alankomaiden kuningaskunnan ehdotuksesta ja luontodirektiivin liitteessä III lueteltujen perusteiden mukaisesti yhteisön tärkeänä pitämään Haringvlietin alueeseen sen vuoksi, että Leenheerenpolder avasi mahdollisuudet saattaa ennalleen kyseisellä alueella olevat luontotyypit ja lajit, komissio perusteli kyseisen polderin poistamista täytäntöönpanopäätöksellä 2015/72 yhteisön tärkeänä pitämästä Haringvlietin alueesta sillä, että sen sisällyttäminen alkujaan mainittuun alueeseen oli ollut tieteellinen virhe.
- 28 Unionin tuomioistuimelle esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen vastaamiseksi on siis tutkittava, onko komissiolla luontodirektiivin nojalla lupa pienentää asianomaisen jäsenvaltion ehdotuksesta yhteisön tärkeänä pitämän alueen pinta-alaa siinä tapauksessa, että alueen merkitsemisessä alkujaan yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloon on tapahtunut tieteellinen virhe, ja mahdollisesti, voidaanko pääasiassa kyseessä oleva pienentäminen laillisesti perustella tällaisella virheellä.
- 29 Tältä osin on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL 1979, L 103, s. 1) osalta, että komissiolle tiedoksi annettaessa tapahtunut virhe erityistä suojelualuetta osoitettaessa saattoi aiheuttaa tällaisen alueen pinta-alan pienentymisen kyseisen virheen oikaisun johdosta (ks. vastaavasti tuomio 25.11.1999, komissio v. Ranska, C-96/98, EU:C:1999:580, 55 kohta). Kyseisen tuomion taustalla olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että hallinnollinen virhe, joka koski pinta-alan ilmoittamista, voitiin korjata mukauttamalla asianomaista suojelualuetta.
- 30 Koska luontodirektiivissä ei ole erityisiä säännöksiä, on lisäksi katsottava, että yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luettelon, jota jäsenvaltiot ehdottavat komissiolle kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla, mukauttaminen voi käsittää alueen pinta-alan pienentämisen, mikä on toteutettava noudattaen samaa menettelyä kuin alueen merkitseminen mainittuun luetteloon (ks. analogisesti tuomio 3.4.2014, Cascina Tre Pini, C-301/12, EU:C:2014:214, 26 kohta).
- 31 Tältä osin on huomautettava, että komissiolla on oltava käytettävissään tyhjentävä luettelo alueista, jotka kansalliselta kannalta ovat ekologisesti merkityksellisiä pyrittäessä luontodirektiivissä tarkoitettuun luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelua koskevaan

tavoitteeseen, jotta komissio voisi laatia sellaisen luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, jonka perusteella muodostetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto (tuomio 7.11.2000, First Corporate Shipping, C-371/98, EU:C:2000:600, 22 kohta).

- 32 Vain tällä tavalla on mahdollista päästä luontodirektiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun tavoitteeseen, jonka mukaan on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyminen ja ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella, joka voi sijaita Euroopan unionin yhden tai useamman sisäisen rajan eri puolilla. Luontodirektiivin 1 artiklan e ja i alakohdasta, kun niitä luetaan yhdessä mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdan kanssa, näet ilmenee, että luontotyyppin tai lajin suotuisan suojelun tasoa on arvioitava jäsenvaltioiden sen Euroopassa olevan alueen kokonaisuuden kannalta, jossa perussopimusta sovelletaan (tuomio 7.11.2000, First Corporate Shipping, C-371/98, EU:C:2000:600, 23 kohta).
- 33 Luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan asianomainen jäsenvaltio tekee ehdotuksen alueesta kyseisen direktiivin liitteessä III vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella. Tästä seuraa – kun otetaan huomioon tämän tuomion 29 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö –, että se, että tieteellisten seikkojen nojalla osoitetaan, että tähän asianmukaiseen tieteelliseen tietämykseen on liittynyt virhe, voi oikeuttaa mahdollisesti yhteisön tärkeänä pitämän alueen pinta-alan pienentämisen.
- 34 Tämä tulkinta saa tukea unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan alueen hoitoon ei ole tarpeettomasti käytettävä resursseja, kun se osoittautuu hyödyttömäksi luontotyyppien ja lajien suojelun kannalta (ks. vastaavasti tuomio 3.4.2014, Cascina Tre Pini, C-301/12, EU:C:2014:214, 28 kohta).
- 35 Vaikka on totta, että jäsenvaltioilla on tiettyä harkintavaltaa silloin, kun ne ehdottavat luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan nojalla luetteloa alueista, jotka voidaan yksilöidä yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi (tuomio 3.4.2014, Cascina Tre Pini, C-301/12, EU:C:2014:214, 27 kohta), niillä ei kuitenkaan sitä vastoin voi olla samaa harkintavaltaa silloin, kun ne ehdottavat komissiolle yhteisön tärkeänä pitämän alueen pinta-alan pienentämistä.
- 36 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 28 kohdassa huomauttanut, on näet niin, että koska jonkin alueen ottaminen luetteloon luo oletettaman siitä, että mainitulla alueella on kokonaisuudessaan merkitystä luontodirektiivissä tarkoitettujen luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelua koskevan tavoitteen kannalta, jäsenvaltion ehdotus luettelossa olevan alueen pinta-alan pienentämisestä edellyttää sen osoittamista, etteivät kyseiset alueet ole tuon tavoitteen toteuttamisen kannalta olennaisen merkityksellisiä kansallisella tasolla. Komissio voi lisäksi hyväksyä ehdotuksen ja panna sen täytäntöön ainoastaan, jos se päättyy siihen tulokseen, etteivät nuo alueet ole tarpeellisia myöskään koko unionin kannalta.
- 37 Tässä tapauksessa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Alankomaiden viranomaiset eivät ole perustelleet komissiolle esitettyä pyyntöä Leenheerenpolderin poistamisesta yhteisön tärkeänä pitämästä Haringvlietin alueesta sillä, että luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen ehdotuksen aikana olisi tehty virhe kyseisen polderin ekologisen merkityksen ja sen osalta, voidaanko sillä edistää kyseisen direktiivin tavoitteiden, sellaisena kuin ne ilmenevät sen 2 ja 3 artiklasta, toteutumista, vaan sillä, että vuonna 2011 on tehty päätös luontoa koskevan kansallisen politiikan uudelleen arvioimisesta. Kyseiset viranomaiset eivät etenäkään ole missään vaiheessa väittäneet, ettei mainittu polderi avaisi enää mahdollisuutta saattaa kyseiset luontotyyppit ja lajit ennalleen muuntamalla tuo maatalousalue luontoalueeksi, johon vuorovesi vaikuttaa. Komissiolle 30.9.2014 osoitetussa kirjeessä mainitut viranomaiset ovat lisäksi todenneet, että kyseisen polderin luonnonarvojen kehittämistä koskevasta

suunnitelmasta oli luovuttu poliittisista, sosiaalisista ja talousarvioon liittyvistä syistä, kun otetaan huomioon se, että kehitys, jota oli tapahtunut jo osittain Haringvlietin alueen muissa osissa, oli riittävä kyseisen alueen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- 38 Alankomaiden hallitus on vahvistanut tältä osin suullisessa käsittelyssä, ettei Alankomaiden kuningaskunta ollut vedonnut tieteelliseen virheeseen toimittaessaan komissiolle ehdotuksensa yhteisön tärkeänä pitämän Haringvlietin alueen pinta-alan pienentämisestä.
- 39 Komissio ei ole puolestaan myöskään toimittanut unionin tuomioistuimelle mitään tieteellistä näyttöä, jolla voidaan osoittaa, että alkuperäisessä ehdotuksessa olisi ollut tällainen virhe.
- 40 Päivitettäessä luetteloa Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista kahdeksannen kerran täytäntöönpanopäätöksellä 2015/72 komissio ei siis voinut nojautua laillisesti alun perin tehtyyn tieteelliseen virheeseen ja merkitä Haringvlietin aluetta kyseiseen luetteloon sisällyttämättä siihen Leenheerenpolderia.
- 41 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että täytäntöönpanopäätös 2015/72 on pätemätön siltä osin kuin Haringvlietin alue on lisätty kyseisellä päätöksellä luetteloon Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista siten, ettei Leenheerenpolder kuulu siihen.

Oikeudenkäyntikulut

- 42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Atlantin vyöhykkeen luonnonmaantieteellisellä alueella olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista tehdyn luettelon kahdeksannesta päivityksestä 3.12.2014 annettu komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/72 on pätemätön siltä osin kuin Haringvlietin alue (NL 1000015) on lisätty kyseisellä päätöksellä tähän luetteloon siten, ettei Leenheerenpolder kuulu siihen.

Allekirjoitukset